

Opschrift

Vergadering van 21 maart 2022

Nummer: 2022_MV_00187

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Fourat Ben Chikha: Gent en de Gentenaars bereiden zich voor op de opvang van oorlogsvluchtelingen uit Oekraïne

Raadslid(-leden):

Fourat Ben Chikha - Groen

Bevoegd: Mathias De Clercq

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Europa, België en ook Gent maken zich klaar voor de opvang van Oekraïense oorlogsvluchtelingen. Deze worden opgevangen door de overheid of organisaties als het Rode Kruis. De federale overheid wil wegens te weinig opvangcapaciteit ook beroep doen op de gastvrijheid van burgers.

Vraag:

- Kan u een stand van zaken geven: hoeveel vluchtelingen zijn er al in onze stad en waar worden ze opgevangen? Welke moeilijkheden ondervinden we bij de organisatie van de opvang en welke oplossingen willen we daaraan geven als Stad?
- Hoe coördineert de Stad de potentiële voorstellen van burgers, die onderdak willen bieden aan vluchtende Oekraïners?
 - Kreeg de Stad momenteel al aanmeldingen van burgers? Hoeveel?
 - Is er een lokaal aanspreekpunt in Gent waar deze gastzinnen terecht kunnen met vragen voor en tijdens de opvang?
 - Hoe worden potentiële opvangplaatsen bij particulieren voorafgaand geëvalueerd op vlak van draagkracht en eventuele andere criteria?
- We hebben weet van mensen die hun huis ook open willen stellen voor de opvang van oorlogsvluchtelingen uit andere regio's. Kreeg de Stad hier ook al vragen of voorstellen over?
- Hoe gebeurt de coördinatie van dit alles?

Antwoord

Wat er de laatste weken in Oekraïne gebeurt is onwaarschijnlijk, en raakt ons diep. Volgens recente cijfers van het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties zijn al 3,5 miljoen mensen, vaak vrouwen en kinderen, op de vlucht. En elke dag groeit dit aantal nog aan. Ik had afgelopen donderdag, in het kader van een Eurocities conference, een gesprek met Vitaly Klitschko, de burgemeester van Kiev. De burgemeester deed een beklijvende getuigenis, het gaat er daar nog erger en gruwelijker aan toe dan dat we denken. Dergelijke gesprekken, ik kan u verzekeren, blijven aan u kleven. We hebben namens alle burgemeesters van het Eurocities dan ook onze expliciete steun en solidariteit betuigt, we hebben geduid wat we vanuit de lokale besturen hier in het Westen allemaal op touw zetten om de mensen in Oekraïne, en de mensen die op de vlucht zijn, zo veel als mogelijk te ondersteunen en te helpen. Burgemeester Klitschko bedankte ons voor al wat we al gedaan hebben, wat we doen, en wat we nog gaan doen. We leven als warme en solidaire stad mee met de slachtoffers van een agressieve inval in hun land en doen er alles aan om vluchtelingen uit Oekraïne op een warme en goede manier op te vangen in onze stad. De solidariteit van de Gentenaars is enorm, maar er zijn ook meer structurele opvanglocaties nodig. We stellen alles in het werk om zoveel mogelijk aanbod te creëren. Hoe langer het conflict in Oekraïne blijft aanslepen, hoe meer vluchtelingen worden verwacht. De Stad Gent bereidt zich daarom op alle domeinen voor om mensen zo goed mogelijk op te vangen en te begeleiden. Opvang is één ding, maar begeleiding is ook belangrijk.

Er is een bestaande Oekraïense gemeenschap in Gent van een 170 tal mensen. Momenteel zijn er naar schatting 150 vluchtelingen uit Oekraïne in Gent aangekomen. Dit verandert elke dag. Zij verblijven momenteel grotendeels bij vrienden en familie als ook bij gastgezinnen die zich hebben aangeboden via #Plekvrij. We bereiden ons voor, als de oorlog aanhoudt, op de komst van 2000 tot 6500 vluchtelingen in Gent.

Van bij de start van de oorlog zijn we als stadsbestuur met onze diensten onmiddellijk in actie geschoten en hebben we onmiddellijk 40.000 euro vrijgemaakt voor het Rode Kruis en Artsen zonder Grenzen. We zetten ook onmiddellijk een samenwerking op met de hotels om mensen de eerste nachten te kunnen opvangen. Naast 10.000 euro die we hiervoor zelf voorzien, richtten we ook een noodfonds op waar elke Gentenaar giften in kan doneren om deze crisisovernachtingen mee te ondersteunen. Tot nog toe maakten 22 mensen hier gebruik van. Dat aantal zal zeker verder stijgen.

Alle concrete informatie is beschikbaar op de website van onze stad of via Gentinfo. Ik zit als burgemeester ook de “Coördinatie cel Oekraïne” of CCO voor, waarop alle schepenen en betrokken departementen vertegenwoordigd zijn. Hier kunnen we snel en kort op de bal beslissingen nemen op basis van de voorbereidingen die gemaakt zijn **in 3 kernteams: opvang en huisvesting, welzijn & gezondheid en integratie**. In deze kernteams bekijken we over diensten heen per thema welke acties ondernomen moeten worden. We volgen ook de ontwikkelingen bij de federale overheid en Vlaanderen op de voet op en geven hun geregeld signalen door over wat wij hier aan noden bij en via onze burgers vaststellen. We doen dit in een goede geest van samenwerking.

Oekraïense vluchtelingen **die in België toekomen**, moeten zich eerst registreren in Brussel. Zo krijgen zij het statuut van ‘tijdelijk ontheemden’, waarmee zij onmiddellijk rechten openen in België; rechten zoals equivalent leefloon, materiële hulpverlening, het recht om te werken, etc. Eens ze geregistreerd zijn, krijgen ze via Fedasil een

opvangplaats toegewezen. Dit gaat zowel om plaatsen in gastgezinnen via #plekvrij als ook om plaatsen in specifiek opgezette opvanglocaties.

Via **Plekvrij** bood de Gentse burger een **1.800-tal opvangplaatsen aan op 700 adressen**, dit is indrukwekkend, waarvoor dank aan iedereen voor zijn engagement. Om misbruik te vermijden door bv huisjesmelkers als ook om deze gastgezinnen te ondersteunen, hebben we snel een team opgericht en werven we mensen aan die al deze adressen screenen en vervolgens doorgeven aan Fedasil en de toegekomen vluchtelingen begeleiden naar de gastgezinnen. Voorrang wordt hierbij gegeven aan gastgezinnen die aangeven dat ze minstens 3 maanden opvang kunnen bieden. We screenen op capaciteit, draagkracht, aanwezigheid van rookmelders, sanitair en meubilair en vragen ook een uittreksel uit het strafregister. Na de administratieve en telefonische screening volgt na de matching een thuisbezoek. **Wekelijks worden zo 150 plaatsen gescreend**, tot op de dag van vandaag werden 155 plaatsen doorgegeven, **71 daarvan zijn al toegewezen aan vluchtelingen uit Oekraïne, verspreid over 25 gezinnen**. De federale matching van gastgezinnen met vluchtelingen vertoont nog zware kinderziekten, ik zeg dit opbouwend, waardoor er bv woensdag gastgezinnen stonden te wachten op vluchtelingen, die dan niet of pas later opdaagden. We hebben gelukkig een korte lijn met Fedasil en geven hun dergelijke problemen meteen door en Fedasil gaat er zo snel mogelijk mee aan de slag. De Stad bereidt zich ook voor om als het nodig is een grootschaliger, tijdelijke, **crisisopvanglocatie** in te richten. Hiervoor wordt de mogelijkheid onderzocht om Hal 2 van Flanders Expo te gebruiken, waar momenteel nog het vaccinatiecentrum huist. **Op die locatie zouden 234 plaatsen mogelijk zijn** voor crisisopvang met mogelijkheid tot opschalen. In principe zal Vlaanderen deze week ook bekend maken over de noodzakelijke financiering.

Om dit te kunnen uitwerken hebben we extra financiële ondersteuning van de bovenlokale overheden nodig.

De Stad Gent is druk bezig om alle mogelijke kleinschaligere **opvanglocaties** in kaart te brengen. Dit gaat om gebouwen van de stad, maar ook om andere overheidsgebouwen en private gebouwen. De eerste locatie die hiervoor is gevonden, **is de winternachtopvang voor daklozen in het Prinsenhof**. Die wordt ter beschikking gesteld door het CAW (40 à 50 plaatsen vanaf eind maart). Daarnaast lopen er gesprekken **voor in totaal 200 plaatsen op andere locaties die op korte termijn beschikbaar zijn**. We communiceren pas als er hiervoor een contract is.

Als we moeten groeien naar duizenden opvangplaatsen, zal dit echter niet volstaan. Daarom stelt Gent zich ook kandidaat om een **woondorp** in te richten. Vlaanderen voorziet 20 woondorpen in de verschillende referentieregio's. De Stad is alvast **de zoektocht begonnen naar een geschikt terrein hiervoor** en mikt in eerste instantie op een terrein voor 450 containers, goed voor 1.000 plaatsen. We zullen meerdere van dergelijke woondorpen in Gent nodig hebben als de oorlog aanhoudt en de vluchtelingenstroom verder aangroeit.

Dit kost echter veel geld. Vorige week besliste de federale regering om boven op de terugbetaling van het leefloon aan de lokale besturen 35% extra financiering te voorzien, dalend na vier maanden naar 25%. We gaan ervan uit dat hiermee het grootste deel van de begeleidingskost gedekt zal kunnen worden. Het onderzoek m.b.t. de infrastructurele

kosten loopt. Waarschijnlijk zal bij grotere instroom wel nog een extra investeringssubsidie nodig zijn om de verschillende opvanglocaties op te zetten. Het **OCMW** van Gent bereidt zich voor op de instroom aan hulpvragen door de oprichting van een **tijdelijke cel met sociaal werkers** die alle aanvragen van de Oekraïense vluchtelingen opnemen.

Het wordt een enorme uitdaging om genoeg personeel te vinden om al deze aanvragen te kunnen verwerken.

De voorbije dagen werden de maatschappelijk werkers geïnformeerd over het statuut en de daaruit afgeleide rechten. Vorige week waren er nog maar een 15 à 20 nieuwe aanmeldingen in het welzijn onthalen van het OCMW Gent. We monitoren de instroom van Oekraïense vluchtelingen permanent.

We bereiden ons ook voor op gezondheidsvragen. We spreken daartoe af met de eerstelijnszone en met CAW, die extra medewerkers zullen kunnen aanwerven voor psychische ondersteuning.

Overdag is er mogelijkheid tot ontmoeting in de Vooruit of de Sint-Salvatorkerk maar voorlopig willen de mensen blijkbaar vooral rust om te bekomen van hun vlucht. We denken ook al aan **integratie** op middellange termijn. Onderwijs bereidt de komst van de Oekraïense kinderen voor. Werkgevers die vacatures onder de aandacht willen brengen, kunnen zich richten aan de VDAB. **De dienst Werk en Activering** bekijkt eveneens hoe de link met de arbeidsmarkt kan gelegd worden.

In-Gent in samenwerking met de verschillende stadsdiensten voorziet 6 thematische infosessies voor vluchtelingen om hen wegwijs te maken in onze stad en samenleving. We zorgen ook voor goeie ontsluiting van al onze informatie (zowel voor Gentenaars die willen helpen als voor vluchtelingen en wie hen helpt) **op de website van Stad Gent** (stad.gent/oekraïne) en voor informatiedeling onder alle professionals. Gentinfo vangt externe vragen rond de crisis op en geeft signalen door waar nodig.

We werken samen met IN-Gent om waar nodig vertalingen naar het Oekraïens te voorzien (bv. veel gestelde vragen voor Oekraïense vluchtelingen die net aankomen, hulpzinnen in het Oekraïens aan de loketten, wegwijsflyer naar rustplek Vooruit en Heizel,...).

We doen een brede oproep naar vrijwillige en professionele tolken, die ons kunnen bijstaan in de contacten met vluchtelingen.

U ziet, We zetten werkelijk alles in het werk om de warmte van onze Stad ook hier opnieuw te tonen. De solidariteit is enorm. Grote dank ook aan onze administratie die op heel korte termijn, quasi continu, dag en nacht paraat staat, en bijzonder veel verwezenlijkt heeft.

We appreciëren de enorme solidariteit die we zien, waarbij we andere vluchtelingen en kwetsbare groepen niet uit het oog mogen verliezen. Uitgangspunt is dat we een sociale stad willen blijven voor alle kwetsbare mensen in onze stad.

Geachte mevrouw Van Bossuyt

De afgelopen dagen heb ik via onze internationale netwerken als Eurocities en Global Parliament of Mayors diverse contacten gehad met burgemeesters uit de getroffen regio's van Oekraïne, waaronder de burgemeesters van Mariupol en Kiev. De getuigenissen die deze burgemeesters hebben gebracht, waren heel beklijvend. De toestand die werd

omschreven, was schrijnend. Het gaat er nog erger aan toe dan we denken. De noodkreet is groot.

Als steden hebben we ons verenigd in een call gericht aan de Europese overheden en de Europese Commissie om extra maatregelen te ondernemen om zo een einde te maken aan deze verschrikkelijke oorlog. In deze call vragen we aan Europa om humanitaire corridors te bewerkstelligen en te respecteren, om structurele oplossingen te voorzien voor de vluchtelingenstroom, die nu al geschat wordt op meer dan 3,5 miljoen vluchtelingen, om alle handelsrelaties met Rusland en Wit-Rusland te stoppen totdat het Russisch leger zich terugtrekt, en om deze oorlogsmisdaden unaniem te veroordelen. Deze call is ondertussen al ondertekend door 185 steden, waaronder steden als Rome, Praag, Oslo, London, Athene, Lissabon, Marseille, Barcelona. Naast diverse steden is de call ook ondertekend door vertegenwoordigers van netwerken waaronder METREX, een netwerk van Europese metropolen. Dit is een sterk signaal om vanuit steden en netwerken onze steun te betuigen aan Oekraïne.

Voor de duidelijkheid deze call is gericht aan de Europese overheden. Als stad gaan we zelf geen eigen beleid voeren over sanctiemaatregelen, net zoals North Sea Port dit ook niet zal doen. Dit is voorbehouden aan de nationale en Europese autoriteiten. Deze oproep moet daarom ook in dat licht gezien worden. De 185 steden die deze call hebben onderschreven, vragen aan Europa om nog extra economische sanctiemaatregelen te nemen door alle handelsrelaties stop te zetten. Zoals de CEO van North Sea Port ook stelt, de gevolgen van sanctiemaatregelen voor de haven zijn op dit moment van ondergeschikt belang. De steun aan Oekraïne primeert, deze call moet daarin ook gezien worden. Ik hoop dan ook dat nog meer steden, ook Belgische, deze call mee zullen ondertekenen. Ik ben ook blij te lezen vandaag dat de Europese Unie, bij monde van Josep Borrell, de bombardementen in Mariupol aanklaagt als een enorme oorlogsmisdaad. En dat bijkomende economische sancties moeten genomen worden, waaronder een ban op de import van Russische olie. Dit ligt in de lijn van wat de 185 Europese steden vragen.

Wat betreft nog een aantal punctuele vragen:

Er wordt een infobundel meegegeven voor psychologische ondersteuning ook voor vluchtelingen die opgenomen worden in gastgezinnen.

Catering zal afhangen van de locatie.

Als u zelf aan gebouwen denkt, geef ze gerust door.

Wat Vlaams voorstel betreft, dit moeten we nog verder bekijken.
